

מאור עינים פרשת ויקרא (א,א) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד וגו' ויש להבין שמתחלה סתם ויקרא, ולא פירוש מי קרא, ואחר כך פירוש וידבר ה' אליו, הנה הענין הוא שהשי"ת הוציאנו ממצרים ונתן לנו תיכף מצות פסח ומילה ואח"כ קרע לנו את הים ואח"כ הולחנו במדבר בעמוד ענן יומם ובעמוד אש לילה ואח"כ נתן לנו את התורה ואח"כ צוה לעשות משכן ושכנתי בתוכם (שמות כה, ח) בתוכו לא נאמר כו' כמשל מי שהיה מעולם במקום חושך ולא ראה אור מימיו אם היו מוציאים אותו פתאום לאויר העולם לא היה יכול לסבול האור, ולכן צריך להראות לו בהדרגה שמתחלה עושין לו סדק קטן שיכול לראות משם מעט אור ואח"כ מרחיבין לו הסדק עד שנעשה חלון ואחר כך מוציאים אותו לאויר העולם ומראין לו האור, כך ישראל במצרים היו משוקעים בני' שערי טומאה, ואלו היה מראה להם תיכף זיו שכינתו לא היו יכולין לסבול.

לכן הוצרכו לכל הדרגות הנ"ל ועיקר התכלית היה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וגו', ו אמרו רבותינו ז"ל (ברכות כח:): המהלך במקום סכנה מתפלל תפלה קצרה, 'בכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך ומפרש בגמ' אפילו בשעה שהם פורשין לעבירה יהיו צרכיהם גלויים לפניך, הענין שהבורא ברוך הוא מצומצם אצל כל אחד מישראל ואפילו אצל רשע גדול יש עדיין הבורא יתברך, והראיה שלכל רשע באים הרהורי תשובה שהקב"ה קורא אותו בעצמו, ואומר שוב אלי, רק שאינו מבין שהשי"ת קורא לו.

ולכן בויקרא אל משה כתיב אל"ף זעירא, שהשי"ת 'אלופו של עולם' מצומצם אצל כ"א מישראל וקורא אותו לשוב, וזה הרהורי תשובה שבאים לו, לכן כתיב ויקרא סתם, מפני שהאדם אינו מבין שקורא אותו השי"ת ב"ה, אבל כשמבין שה' קורא לו לשוב מדרכו הרעה והוא משיב עצמו אליו אחר כך אפשר לקיום של 'וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר' ומאז כשבא לעשות איזה עבירה, הקב"ה מונע ממנו על ידי איזה סיבה שלא לעשות העבירה, הרי הוא כמו שמדבר 'שובה אלי' עד מתי תלך אחר הבליד, וזהו התפלה קצרה 'הושע ה' את עמך את וכו' אפילו בשעה שהם פורשין לעבירה כו' וזהו שאמרו חז"ל (סנהדרין קב.) תפשו הקב"ה לירבעם, חזור בך, היינו בשעה שהיה בוגד, שעמד והקריב לע"ז והוכיחו הנביא ורצה לשלוח בו יד, ותיבש ידו, כאילו אמר הקב"ה חזור בך, דהיינו במה שמנע ממנו כו'.

אפשר לומר שזה ענין קריאת חומש ויקרא והקרבות מלפני פסח עד עצרת, זמן קבלת התורה, שה' קורא תמיד לכל אחד ואחד מישראל, לעזוב את הבלי עולם הזה ולעסוק בתורה ובמצות.

ולצד זה לחג פסח נוסף מה שאמר הבריסקר רב זצ"ל, שההבדל בין חיוב 'זכירת יציאת מצרים' כל ימי חיך לבין 'סיפור יציאת מצרים' לביל הסדר, הוא שבליל הסדר יש בו ג' מרכיבים מהותיים שאין חייבים בהם כל ימי השנה, יש לנהל את הסדר באופן שאילת שאלות, ולהתחיל בגנות ולסיים בשבח, והחיוב להזכיר "פסח" מצות ומרור, ונוסף שג' חיובים אלו הם כנגד "מחשבה", "דיבור" ו"מעשה" (פעולה). דיבור מתאפיין בזה שהילדים שואלים שאלות והאב עונה, מחשבה בא ממוח האדם לזכור את הקושי והכאב של גלות מצרים. ואכילת מצות היא ה"מעשה", ואפשר להמשיך ברעיון זה הלאה, במה שחז"ל כללו גם את ג' היסודות הללו בהערתם על ההגדה דיבור 'כל המרבה לספר הרי זה משובך', בתשובה על השאלות מבינים "חידושים" שמנצל מחשבה לאדם והמעשה הוא גם בגוף האדם כברמב"ם שמי שמיסב לאורך הסדר עושה מצווה. פעולה זו הוא המעשה.

ולסיום ראיתי בשם הבעל שם טוב זצ"ל זיע"א תשובה על הענין שעונים להבן חכם 'אין מפטירים אחר הפסח אפיקומן', כי תמיד חשבתי מה נעשה אם האוכל שהכין עשו ליעקב אבינו בזמן ה'ברכות' בפרשת תולדות, והבעש"ט מסביר שיצחק אבינו לא אכל ממאכלים שהביא לפניו עשו כדי שלא לתת לו מהעולם שהוא כבר מסר ליעקב, ולכן אין לאכול אחר הפסח, להדמות ליצחק אבינו שלא לאכול אחרי שקיימנו את הסדר, להראות שכל הברכות באו ליעקב אבינו.

יה"ר שנזכה עוד לאכול השנה את קרבן הפסח יחד עם כלל ישראל.